

تروریسم و حقوق بین الملل

مطالعه موردی گروه تروریستی پژاک

www.ketab.ir

دکتر هیبت‌الله نژندی منشی

(عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبائی)

سرشناسه : نژندی منش، هیبت الله، ۱۳۵۶-
 عنوان و نام پدیدآور : تروریسم و حقوق بین الملل مطالعه موردی گروه
 تروریستی پژاک / هیبت الله نژندی منش.
 مشخصات نشر : تهران: نشر میزان، ۱۴۰۰.
 مشخصات ظاهری : ۲۵۶ ص.
 فروست : نشر میزان؛ ۱۴۰۷.
 شابک : 978-622-212-216-4
 وضعیت فهرست نویسی : فیفا
 یادداشت : کتابنامه: ص. ۲۴۴-۲۴۰.
 موضوع : گروهک تروریستی پژاک
 موضوع : تروریسم (حقوق بین الملل)
 موضوع : Terrorism (International law)
 موضوع : تروریسم -- ایران
 یادداشت : موسسه حقوقی ره آورد عدالت نوین
 رده بندی کنگره : DSR ۱۶۵۹
 رده بندی دیویی : ۹۵۵/۰۸۲۰۳۵۲
 شماره کتابشناسی ملی : ۷۶۶۳۰۷۷

هرگونه تکثیر (اعم از چاپ، کپی، فایل الکترونیکی و...) از این اثر بدون اخذ مجوز
 از ناشر خلاف قانون بوده و پیگرد قانونی دارد.
 لطفاً در صورت مشاهده، موارد را به شماره تلفن های ذیل اطلاع دهید.

۱۴۰۷

نشر میزان

تروریسم و حقوق بین الملل

مطالعه موردی گروه تروریستی پژاک

دکتر هیبت الله نژندی منش

چاپ اول: تابستان ۱۴۰۰

قیمت: ۶۵۰۰۰ تومان

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۱۲-۲۱۶-۴

نشر میزان: خیابان سهروردی شمالی، خیابان خرمشهر، پلاک ۶۲

تلفن دفتر مرکزی: ۸۸۵۴۹۱۳۱ - ۸۸۵۴۴۱۲۳ تلفن مرکز بخش و فروش: ۸۸۳۴۹۵۲۹ - ۸۸۳۴۹۵۳۰

فروشگاه مرکزی: خ انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران، ابتدای خ فخررازی، پلاک ۸۳، تلفن ۶۶۴۶۷۷۷۰

پست الکترونیکی: mizannasher@yahoo.com وب سایت: www.mizan-law.ir

اینستاگرام: nashremizan کانال تلگرام: t.me/nashremizan

فهرست مطالب

مقدمه ۱۱

فصل اول: تعریف تروریسم و ارکان آن در اسناد بین‌المللی

گفتار اول: تعریف تروریسم: وفاقی دشوار.....	۱۴
بند اول: تروریسم در حقوق بین‌المللی عرفی.....	۱۹
بند دوم: اسناد بین‌المللی متضمن تعریف جرم تروریسم بین‌المللی.....	۲۲
بند سوم: تعریف تروریسم در کنوانسیون تامین مالی.....	۲۴
بند چهارم: تعریف تروریسم در نظام حقوقی داخلی.....	۲۷
گفتار دوم: ارکان جرم تروریسم.....	۳۷
بند اول: رکن قانونی.....	۳۷
بند دوم: ارکان مادی تروریسم.....	۴۸
بند سوم: موضوع و گستره جرم تروریسم.....	۵۲
بند چهارم: رکن روانی تروریسم.....	۵۳
گفتار سوم: قربانیان تروریسم.....	۵۶

فصل دوم: معیار تعیین گروه‌های تروریستی در رویه بین‌المللی

گفتار اول: رویه سازمان ملل متحد.....	۶۸
بند اول: روندی تاریخی ورود سازمان ملل متحد به مقابله با تروریسم.....	۶۸
الف: مجمع عمومی.....	۶۸
ب: شورای امنیت.....	۷۵
۱- کمیته تحریم القاعده و طالبان یا کمیته ۱۲۶۷.....	۷۷

۷۸	۲- کمیته مقابله با تروریسم
۷۹	۳- کمیته ۱۵۴۰
۷۹	بند دوم: معیارهای سازمان ملل متحد در تعیین گروه تروریستی
۸۷	گفتار دوم: رویه اتحادیه اروپایی در تعیین موجودیت تروریستی
۸۷	بند اول: تعریف تروریسم در چارچوب حقوق اتحادیه اروپایی
۸۹	بند دوم: فرایند تعیین گروه تروریستی - لیست مستقل
۹۷	گفتار سوم: رویه ایالات متحد آمریکا
۹۸	بند اول: تعریف تروریسم در حقوق داخلی آمریکا
۱۰۰	بند دوم: تعیین سازمان‌های خارجی تروریستی
۱۰۲	بند سوم: فرایند
۱۰۴	بند چهارم: آثار حقوقی تعیین یک گروه بعنوان تروریست

فصل سوم: پژاک: پیدایش، مبانی فکری، ساختار سیاسی - نظامی

۱۰۹	گفتار اول: زمینه‌های پیدایش گروه پژاک
۱۰۹	بند اول: پ ک ک از تشکیل تا توسعه
۱۱۵	بند دوم: شکل‌گیری پژاک
۱۱۹	بند سوم: خاستگاه فکری
۱۲۰	بند چهارم: بسترهای عملیاتی
۱۲۱	بند پنجم: بسترهای جذب
۱۲۱	گفتار دوم: ساختار تشکیلاتی
۱۲۲	بند اول: رهبر پژاک
۱۲۲	بند دوم: کنگره پژاک
۱۲۳	بند سوم: مجلس پژاک
۱۲۳	بند چهارم: ریاست مشترک
۱۲۵	بند پنجم: شاخه‌های پژاک
۱۲۹	گفتار سوم: نیروی دفاع زنان HPJ
۱۳۰	گفتار چهارم: مرکز رسانه‌ای پژاک

۱- سایت pjak.eu.....	۱۳۰
۲- نشریات.....	۱۳۱
۳- شبکه ماهواره‌ای.....	۱۳۴
گفتار پنجم: کودار.....	۱۳۵

فصل چهارم: پژاک به مثابه گروه تروریستی در پرتو موازین و رویه‌های بین‌المللی

گفتار اول: بررسی موازین بین‌المللی.....	۱۴۰
گفتار دوم: رویه‌های بین‌المللی.....	۱۴۰
گفتار سوم: پژاک به مثابه ارگان پ ک ک.....	۱۴۱
بند اول: اشتراکات و پیوند ارگانیک و ایدئولوژیک پژاک و پ ک ک و وحدت رهبری.....	۱۴۱
بند دوم: وحدت ایدئولوژی سیاسی.....	۱۴۴
بند سوم: نیروها و فرماندهان.....	۱۴۹
الف: ماجد کاویان؛ با نام تشکیلاتی سیمکو در مالدان.....	۱۵۰
ب: ریوار آبدانان.....	۱۵۱
ج: ریزان جاوید.....	۱۵۲
د: زریان روژه‌لاتی.....	۱۵۳
ه: نیروهای رده پایین.....	۱۵۳
بند چهارم: وحدت شیوه حکومت آرمانی.....	۱۵۷
بند پنجم: وحدت سرزمین آرمانی و وحدت نمادها.....	۱۵۹
بند ششم: اشتراک مراکز آموزشی نظامی و اساتید آموزش‌دهنده.....	۱۶۱
بند هفتم: کنگره‌ها و نشست‌های مشترک مستمر.....	۱۶۱
بند هشتم: شیوه‌های تامین منابع مالی.....	۱۶۲
گفتار چهارم: بررسی رویه نهادهای بین‌المللی و کشورها در تروریست انگاری پ ک ک.....	۱۶۳
بند اول: اتحادیه اروپایی.....	۱۶۳
بند دوم: آمریکا.....	۱۶۳
بند سوم: استرالیا.....	۱۶۴

- گفتار پنجم: پژاک و اقدامات تروریستی ۱۶۵
- بند اول: قتل و ایراد صدمات شدید جسمانی ۱۶۶
- الف: ترور ملا ارکان قدیمی ۱۶۷
- ب: قتل ابراهیم حضرتی ۱۶۸
- ج: واقعه شهرستان کامیاران سه راهی روستای بیار ۱۶۸
- د: قتل محراب عبدی ۱۶۹
- ه: واقعه منطقه کوهسالان شهرستان سروآباد ۱۶۹
- و: واقعه جوانرود ۱۶۹
- ز: واقعه روستای دری از توابع شهرستان مریوان ۱۷۰
- ح: واقعه ماکو ۱۷۱
- ط: واقعه خوی: ترور مقامات دولتی غیرنظامی ۱۷۲
- ی: واقعه خوی: قتل نیروهای پلیس ۱۷۲
- ک: واقعه شهرستان ماکو (۱) ۱۷۲
- ل: واقعه شهرستان ماکو (۲) ۱۷۲
- م: واقعه شهرستان ماکو (۳) ۱۷۳
- ن: واقعه شهرستان ماکو (۴) ۱۷۴
- س: قناصی نیروهای دولتی ۱۷۵
- ع: حمله به پایگاه مرزی روستای دری (توابع مریوان) ۱۷۶
- ف: کشتار در پاسگاه راهنمایی و رانندگی روانسر ۱۷۷
- ص: کشتار افسران پلیس و سربازان در پاسگاه خراجیان ۱۷۹
- بند دوم: آدم ربایی و گروگان گیری ۱۸۱
- الف: واقعه شهرستان مریوان: ۲ شهریور ۱۳۹۷ ۱۸۱
- ب: واقعه آدم ربایی مورخ ۱۷ شهریور ۱۳۹۶ ۱۸۱
- ج: واقعه شهرستان مریوان مورخ ۶ مهر ماه ۱۳۹۷ ۱۸۲
- د: واقعه شهرستان چالدران (زمستان ۱۳۹۲) ۱۸۲
- ه: واقعه شهرستان ماکو (خرداد ۱۳۹۸) ۱۸۳
- بند سوم: بازداشت غیرقانونی، شکنجه ۱۸۳

فهرست مطالب □ ۹

الف: واقعه ماکو (اسفند ۱۳۹۲).....	۱۸۴
ب: واقعه شهرستان مریوان (از ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۷).....	۱۸۵
ج: واقعه بوکان (پاییز ۱۳۹۵).....	۱۸۵
بند چهارم: تخریب اموال عمومی، خصوصی و دولتی.....	۱۸۶
الف: تخریب تاسیسات سد داریان / چشمه بل.....	۱۸۷
بند پنجم: تهدید شهروندان و اخاذی.....	۱۹۱
الف: تهدید شرکت تعاونی معدنی - صنعتی.....	۱۹۲
ب: گروگان گیری شهروندان و اخاذی از آنها در مناطق جنگلی مریوان.....	۱۹۳
ج: اخاذی (یارمتی).....	۱۹۵

فصل پنجم: پژاک و نقض اصل تمامیت سرزمینی

گفتار اول: حق تعیین سرنوشت به مثابه مفهومی در منشور ملل متحد.....	۲۰۰
گفتار دوم: تحولات تاریخی.....	۲۰۲
بند اول: تکامل تعیین سرنوشت به مثابه یک مفهوم حقوقی.....	۲۰۲
بند دوم: فصول یازدهم و دوازدهم منشور ملل متحد.....	۲۰۴
بند سوم: رویه ملل متحد و استعمارزدایی.....	۲۰۵
بند چهارم: میثاقهای حقوق بشری سازمان ملل متحد.....	۲۰۸
بند پنجم: رویه دیوان بین المللی دادگستری.....	۲۰۹
گفتار سوم: پیش شرطها و عناصر بنیادین حق تعیین سرنوشت.....	۲۱۳
بند اول: دارندگان حق تعیین سرنوشت.....	۲۱۳
بند دوم: عناصر حق تعیین سرنوشت.....	۲۱۶
الف: حق تعیین سرنوشت داخلی.....	۲۱۶
ب: تعیین سرنوشت خارجی - مورد خاص استعمارزدایی.....	۲۱۸
ج: اتحاد با کشور ثالث.....	۲۱۹
د: وجود حق بر جدایی؟.....	۲۱۹
ه: <u>تعیین</u> سرنوشت و مردمسالاری.....	۲۲۱
گفتار چهارم: تعیین سرنوشت و کشورهای ثالث - موضوعات شناسایی و مداخله.....	۲۲۲

- گفتار پنجم: مفهوم اصل تمامیت سرزمینی ۲۲۶
- بند اول: تمامیت سرزمینی در حقوق بین المللی ۲۲۶
- بند دوم: تمامیت سرزمینی در چارچوب قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران ۲۲۷

فصل ششم: آثار حقوقی توصیف بژاک به مثابه گروه تروریستی

- گفتار اول: مرجع تعیین گروه تروریستی در حقوق ایران ۲۳۱
- گفتار دوم: پیامدهای حقوقی تعیین گروه، سازمان یا فرد به مثابه تروریست ۲۳۳
- بند اول: غیرقانونی بودن موجودیت این گروه ۲۳۴
- بند دوم: مجرمانه بودن فعالیت های این گروه ۲۳۴
- بند سوم: مجرمانه بودن تامین مالی این گروه و فعالیت های آن — در سطح ملی و فراملی ۲۳۵
- بند چهارم: مجرمانه بودن عضویت در این گروه ۲۳۵
- بند پنجم: طرح مسئولیت کیفری و غیر کیفری اعضای گروه تروریستی ۲۳۵

فهرست منابع و مآخذ ۲۳۷

- نخست: فارسی ۲۳۷
- الف: کتابها ۲۳۷
- ب: مقاله ها و پایان نامه ها ۲۳۷
- ج: اسناد و گزارش ها ۲۳۹
- دوم: منابع غیر فارسی ۲۴۱

مقدمه

از جمله تهدیدات مهم علیه امنیت ملی هر کشور، و همچنین صلح و امنیت بین‌المللی، تروریسم است. با این همه هنوز جامعه بین‌المللی نتوانسته است در مورد تعریف حقوقی واحدی به اتفاق برسد، هر چند در قالب کنوانسیون‌های موردی و موضوعی و همچنین در قالب قوانین داخلی «هر کسی از ظن خود» برداشتی را از تروریسم ارایه کرده است. حفاظت از امنیت ملی و حمایت از جان و اموال افراد انسانی تحت صلاحیت یک دولت مهم‌ترین تکلیف یک دولت می‌باشد. بر این اساس از طرق نرم و سخت تلاش می‌کند تا در یک چارچوب حقوقی عقلانی در این راستا اقدام نماید.

تروریسم اقدامی است که صرفاً محدود به حقوق نمی‌شود بلکه جنبه‌های اجتماعی، فرهنگی، ایدئولوژیک، اقتصادی و از همه مهم‌تر سیاسی دارد. بر این اساس مطالعه و بررسی خود تروریسم و هر اقدام مرتبط با آن یا علیه آن نیازمند بررسی تمام ابعاد و موضوعات مرتبط می‌باشد. همین امر در مورد امنیت ملی نیز صادق است. افزون بر آن، تروریسم، به مثابه یک پدیده شوم چند ضلعی، تنها امنیت یک کشور را تحت تاثیر قرار نمی‌دهد. امروزه یک اقدام تروریستی در ایران می‌تواند، دست کم، منطقه غرب آسیا را هم تحت تاثیر قرار دهد. براین اساس هر گونه اقدام موثر علیه تروریسم نیز نیازمند همکاری همه کشورها می‌باشد.

جمهوری اسلامی ایران همواره با تهدیدها و اقدامات تروریستی متعدد مواجه بوده است. این اقدامات تروریستی با مباشرت گروه‌های معلوم الحال و معاونت و آمریت کشورهای معلوم الحال طراحی و اجرا شده و می‌شوند. اغراق نیست اگر گفته شود کشورهای متعددی سیاست خود را در مقابل جمهوری اسلامی ایران، از جمله،

«تروریسم» قرار داده‌اند. یکی از گروه‌های تروریستی که جان و مال بسیاری از شهروندان را در غرب کشور به خطر انداخته است، گروه تروریستی پژاک می‌باشد. کتاب حاضر ابتدا به بررسی تعریف تروریسم و ارکان آن در اسناد بین‌المللی و سپس به معرفی گروه پژاک پرداخته است. پس از این مساله بررسی شده است که آیا در پرتو موازین بین‌المللی می‌توان این گروه و اقدامات آن را تروریستی دانست؟ امیدوار است که این مجموعه و امثال آن بتواند نقش هر چند کوچکی در معرفی این گروه و تبیین اقدامات ضدانسانی آن در چارچوب حقوق داخلی و حقوق بین‌الملل داشته باشد.